

პოლიტიკური პროცესები და კონფლიქტური სიტუაციები

მაკა დოლიძე, ასოცირებული პროფესორი

საქართველოს დავით აღმაშენებლის სახელობის უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

XXI საუკუნეში საქართველომ და უკრაინამ განიცადეს აპოკალიფსის საშიშროება. რუსეთი კიდევ ერთხელ შეეცადა თავისი გავლენის ქვეშ მოექცია. საქართველო და უკრაინა კატასტროფის წინაშე აღმოჩნდნენ. რუსეთი დეზინფორმაციის გავრცელების გზით ცდილობდა დაერწმუნებინა როგორც რუსეთისა და საქართველოს მოსახლეობა, ასევე საერთაშორისო საზოგადოება, რომ ომი 2008 წლის 8 აგვისტოს საქართველომ დაიწყო ეთნიკურ ნიადაგზე და მოსახლეობის „დასაცავად“ რუსეთი იძულებული გახდა საქართველოში „მშვიდობის დსამყარებლად“ შემოსულიყო. პუტინის თქმით, 2014 წელს რუსეთი „ვალდებული იყო დაეცვა ყირიმისა და სევასტოპოლის მცხოვრებლები“, 2022 წლის მოვლენები კი უკავშირდება რუსეთის დაცვას მათგან, ვინც „უკრაინა მძევლად აიყვანა“ და ცდილობდა, რუსეთის წინააღმდეგ გამოყენებას. როგორც ქართული, ასევე უცხოური მედია პარალელს ავლებდა საქართველოსა და უკრაინას შორის. მათი დაკვირვებით, მსგავსება ბევრი იყო 2008 წელს საქართველოში, ხოლო 2022 წელს უკრაინაში განვითარებულ მოვლენებს შორის, პუბლიცისტები საუბრობდნენ დასავლეთის დამოკიდებულებაზე ამ ომში. რუსეთის სისასტიკეზე, რომელიც სრულმასშტაბიან ომს „სპეციალურ სამხედრო ოპერაციას“ უწოდებდა. არადა, სინამდვილეში რუსეთი ცდილობდა საქართველოსა და უკრაინაში თავისი გავლენა და მნიშვნელობა დაეფიქსირებინა, ეს იყო უპრეცედენტო სასტიკი სამხედრო აგრესია, რომელსაც შეიძლება გენოციდი ეწოდოს. რუსული პროპაგანდისტული მედია ცდილობდა საზოგადოება დაერწმუნებინა, რომ რუსეთი უკრაინაში სამშვიდობო მოსახლეობას არ ხოცავდა. ვრცელდებოდა ვიდეოები და ფოტოები, რომლებიც წარსული კონფლიქტების იყო. ზოგი მათგანი შექმნილი იყო დეზინფორმაციისა და პროპაგანდის გასავრცელებლად. რუსული პროპაგანდისტული მედია არაობიექტურად და მიკერძოებულად აშუქებდა ფაქტებს. პროპაგანდა განუყრელი ნაწილი იყო საინფორმაციო საშუალებებისათვის. პროპაგანდის მიზანი იყო, მთავრობას გაემართლებინა საკუთარი თავი და მოეპოვებინა საზოგადოების მხარდაჭერა.

საკვანძო სიტყვები : საქართველო, უკრაინა, რუსეთი, დეზინფორმაცია, აგრესია, მედია პროპაგანდა

Political processes and conflict situations

Maka Dolidze, Associate Professor

David Agmashenebeli University of Georgia

Abstract

In the 21st century, Georgia and Ukraine are in danger of apocalypse. Russia has tried to bring these countries under its influence once again. Georgia and Ukraine are in front of catastrophe. By spreading misinformation, Russia tried to convince the people of Russia and Georgia, as well as the international community, that Georgia started the war on August 8, 2008 on ethnic grounds and that Russia was constrained to enter Georgia to "establish peace" to "protect" the population. And in 2014, Russia was "obliged to protect the people of the Crimea and Sevastopol," and the facts of 2022 are related to the protection of Russia from those who "being Ukraine hostage" and tried to use it against Russia. Both Georgian and foreign media drew parallels between Georgia and Ukraine. According to their observations, there were many similarities between the events in Georgia in 2008, and between the facts in Ukraine in 2022, the publicists talked about the relationship of the West in this war. On the severity of Russia, which called the full-scale war a "special military operation." But, actually, Russia was trying to make an efforts its influence and importance both in Georgia and Ukraine, it was an unprecedented severe military aggression that could be called genocide. The Russian propaganda media tried to persuade the public that Russia was not killing peaceful populations in Ukraine. It was spreading that videos and photos that were from past conflicts. Some of them were created to spread misinformation and propaganda. The Russian propaganda media lights up the facts in a biased manner. Propaganda was an inseparable part of the media. The aim of the propaganda was for the government to justify itself and gain public support.

Keywords: Georgia, Ukraine, Russia, Misinformation, Aggression, Media Propaganda.

XXI საუკუნეში რუსეთში განვითარებულმა პოლიტიკურმა პროცესებმა ხელი შეუწყო ცალკეულ ქვეყნებში კონფლიქტური სიტუაციების წარმოქმნას.

რუსეთმა ვერ მოახერხა საქართველოსა და უკრაინაზე გავლენის შენარჩუნება და ალბათ, ამ მარცხმაც განაპირობა, რომ შემდგომში უფრო აგრესიულ პოლიტიკას მიმართა, რაც საქართველოში 2008 წლის აგვისტომ დაადასტურა, ხოლო უკრაინაში 2022 წლის თებერვალმა.

„საქართველოს ისტორია აჩვენებს, რომ რუსეთთან დადებული შეთანხმებები იშვიათად სრულდება. ისტორიაში ყოფილა ბევრი შემთხვევა, როცა რუსეთმა დაარღვია დანაპირები საქართველოს მიმართ. ყველაზე ბოლო 2008 წელს იყო...

ასე რომ, ვფიქრობ, ქართველები ძალიან ფრთხილად იქნებიან ნებისმიერი გადაწყვეტილების მიღებისას.“ - განაცხადა ერთ-ერთ ინტერვიუში აშშ-ის ელჩმა საქართველოში კელი დეგნანმა[1].

ეს ინტერვიუ იმით არის საყურადღებო, რომ გვაწვდის რამდენიმე საინტერესო ინფორმაციას. პირველი - რუსების მიერ ქართველი და უკრაინელი ხალხის მიმართ აგრესიული, სასტიკი ძალის გამოყენებზე; მეორე - მოკავშირეებისა და პარტნიორების ერთიანობაზე არა მხოლოდ რეგიონში, არამედ მსოფლიოში; მესამე - აშშ მხარდაჭერაზე საქართველოსა და უკრაინის ნატოში გაწევრიანებაზე. ეს ინფორმაციები რა თქმა უნდა ბევრისთვის უცხო არ იყო, მაგრამ კარგია, რომ ამ ფაქტმა სწორედ აშშ-ის ელჩის მხრიდან გაიჟღერა.

XXI საუკუნეში საქართველომ და უკრაინამ განიცადეს აპოკალიფსის საშიშროება. რუსეთი კიდევ ერთხელ შეეცადა თავისი გავლენის ქვეშ მოექცია საქართველო და უკრაინა. ეს ქვეყნები კატასტროფის წინაშე აღმოჩნდნენ.

„წარმოადგენს თუ არა რუსეთი საფრთხეს, როგორც საქართველოსთვის, ასევე ევროპისა და ამერიკისათვის?“ - კითხულობდა „ნიუ-იორკ ტაიმსის“ კორესპონდენტი და დასძენდა რუსეთთან საქმიანი ურთიერთობები ვერ გაგრძელდება, თუკი ის კვლავ გააგრძელებს საქართველოს დაპყრობას და მეზობლების დაფრთხობას. [2]

XXI საუკუნეში მიუღებელი იყო რუსეთი თავს დასხმოდა თავის სუვენერულ და დამოუკიდებელ მეზობლებს, რომლებსაც ხალხის მიერ არჩეული დემოკრატიული ხელისუფლება მართავდა. რუსეთი დეზინფორმაციის გავრცელების გზით ცდილობდა დაერწმუნებინა როგორც რუსეთისა და საქართველოს მოსახლეობა, ასევე საერთაშორისო საზოგადოება, რომ ომი 2008 წლის 8 აგვისტოს საქართველომ დაიწყო

ეთნიკურ ნიადაგზე და მოსახლეობის „დასაცავად“ რუსეთი იძულებული გახდა საქართველოში „მშვიდობის დასამყრებლად“ შემოსულიყო.

პუტინის თქმით, 2014 წელს რუსეთი „ვალდებული იყო დაეცვა ყირიმისა და სევასტოპოლის მცხოვრებლები“, 2022 წლის მოვლენები კი უკავშირდება რუსეთის დაცვას მათგან, ვინც „უკრაინა მძევლად აიყვანა“ და ცდილობდა, რუსეთის წინააღმდეგ გამოეყენებინა.

როგორც ქართული, ასევე უცხოური მედია პარალელს ავლებდა საქართველოსა და უკრაინას შორის. მათი დაკვირვებით, მსგავსება ბევრი იყო 2008 წელს საქართველოში, ხოლო 2022 წელს უკრაინაში განვითარებულ მოვლენებს შორის. პუბლიცისტები საუბრობდნენ დასავლეთის დამოკიდებულებაზე ამ ომში, რუსეთის სისასტიკეზე, რომელიც სრულმასშტაბიან ომს „სპეციალურ სამხედრო ოპერაციას“ უწოდებდა. არადა, სინამდვილეში რუსეთი ცდილობდა საქართველოსა და უკრაინაში თავისი გავლენა და მნიშვნელობა დაეფიქსირებინა, ეს იყო უპრეცედენტო სასტიკი სამხედრო აგრესია, რომელსაც შეიძლება გენოციდი ეწოდოს.

რუსეთის პრეზიდენტი ვლადიმერ პუტინი საუბრობდა რუსეთის ფარგლებს გარეთ რუსულენოვანთა დისკრიმინაციაზე და აღნიშნავდა: „უნდა ვთქვა, რომ რუსოფობია პირველი ნაბიჯია გენოციდისაკენ. მე და შენ ვიცით რა ხდება დონბასში. ეს, რა თქმა უნდა, ძალიან ჰგავს გენოციდს.“ პუტინმა პრესას განუცხადა: „ის, რაც დონბასში ხდება, ზუსტად გენოციდია“.

საინფორმაციო გამოშვებებმა აღნიშნეს, რომ მიუხედავად პუტინის მიერ მშობლიური რუსულენოვანი მოსახლეობის გენოციდში ბრალდებებისა, უკრაინის პრეზიდენტი ვოლოდიმირ ზელენსკი თავად არის მშობლიური ენით რუსულის მოლაპარაკე [3].

უკრაინაში მიმდინარე საომარი მოქმედებები და იქ არსებული მდგომარეობა მედიის ყურადღების ცენტრში მისი დაწყების დღიდან მოექცა. ჯერ კიდევ ოქტომბერში „ვაშინგტონ პოსტი“ წერდა „რუსეთს შეუძლია უკრაინის ორი მესამედი დაიკავოს. უკრაინის უშიშროებისა და თავდაცვის საბჭოს მდივანმა, ალექსეი დანილოვმა, გაზეთში გამოქვეყნებულ ინფორმაციას, რომელიც მოგვიანებით უკრაინულმა გამოცემებმაც აიტაცეს, „შეგნებული დეზინფორმაცია“ უწოდა [4].

„ვაშინგტონ პოსტის“ ინფორმაცია დეზინფორმაცია არ აღმოჩნდა. ოთხი თვის შემდეგ პუტინმა მიიღო გადაწყვეტილება სამხედრო ოპერაციის დაწყების შესახებ აღმოსავლეთ

უკრაინაში. „რუსეთის პრეზიდენტმა ვლადიმირ პუტინმა მიიღო გადაწყვეტილება დონბასში სამხედრო სპეცოპერაციის ჩატარებაზე. პუტინმა ხაზი გაუსვა, რომ ამ ოპერაციის მიზანი ხალხის დაცვაა. პრეზიდენტმა ხაზი გაუსვა, რომ ამოდ ჩაიარა ნატოსთან მოლაპარაკების ყველა მცდელობამ, შეეჩერებინათ აღმოსავლეთისკენ გავრცელება.“ – დაანონსა HTB-ს ჟურნალისტმა[5]

რუსულ საინფორმაციო საშუალებებში ვრცელდებოდა ინფორმაციები, რომ ნატო რეალური საფრთხეა, ბაიდენი რუსეთს დაემუქრა ნატო-ს „გადამწყვეტი პასუხით“, რუსეთი 30 წელია ცდილობდა, ნატოსთან გაფართოების შეჩერებაზე მოლაპარაკებას. არადა სინამდვილეში, რუსებს სულ სხვა მიზანი ჰქონდათ. სწორედ ამ მიზნების შესახებ საუბრობდნენ უცხოელი ექსპერტები.

„რუს ხალხს უფლება აქვს იცოდეს სიკვდილის, ტანჯვისა და დესტრუქციის შესახებ, რომელიც მათმა მთავრობამ უკრაინელ ხალხს მიაყენა. მათ ასევე უფლება აქვთ იცოდნენ ამ უაზრო ომის თავიანთი ჯარისკაცების ადამიანური დანაკარგების შესახებ“ – წერია აშშ-ის სახელმწიფო დეპარტამენტის განცხადებაში.[5]

რუსეთის მიერ უკრაინაში ომის დაწყების გამო სანქციები შეეხო რუსულ სამთავრობო მედიასაშუალებებს, რომლებიც საერთაშორისო აუდიტორიაზე მუშაობდნენ. ისინი ავრცელებდნენ ცრუ ინფორმაციებს იმის გამო, რომ გამართლებინათ ის, რისი გამართლებაც შეუძლებელი იყო. უკრაინას ნაცისტური ხელისუფლება ჰყავს, რომლისგანაც ხალხს გათავისუფლება სჭირდება - აცხადებდნენ ისინი.

ამერიკელმა მსახიობმა ეშტონ კატჩერიმ რუსულ მედიას მატყუარა უწოდა და ხალხს სწორი ინფორმაციის გავრცელებისკენ მოუწოდა. „თუკი რუსეთში ვინმეს იცნობთ, აუცილებლად დაურეკეთ მათ და უთხარით, რომ მათი მედია ატყუებთ მათ. უკრაინას ომი არ უნდა, მათ უბრალოდ პუტინის მთავრობა და ოკუპაცია არ უნდათ“.[6]

რუსული პროპაგანდისტული მედია როგორც საქართველოში, ასევე უკრაინაში კონფლიქტის თავისებურ სურათს ხატავდა. ფაქტების ანალიზისაგან თავს იკავებდა და მხოლოდ ცალმხრივი ბრალდებებით იფარგლებოდა. არაფერს ამბობდა რუსებზე, თითქოს მათ ომის გაჩაღებაში არავითარი წვლილი არ მიუძღვოდათ. არა და ომი რუსეთმა რომ დაიწყო ამას დასავლეთის თითქმის ყველა საინფორმაციო საშუალება აღიარებდა და იზიარებდა მოვლენათა განვითარების როგორც ქართულ, ასევე

უკრაინულ ვერსიას. ამ ფაქტს თვით პუტინიც კარგად გრძნობდა და აღშფოთებას გამოხატავდა ამის გამო. „გასულ კვირას პრემიერ-მინისტრმა პუტინმა გაოცება ვერ დამალა იმასთან დაკავშირებით, რომ დასავლეთი ასე ერთსულოვნად იზიარებს მოვლენათა განვითარების ქართულ ვერსიას – წერდა გაზეთი „ნიუ-იორკ ტაიმსი“ [7]

ყველა რუსულ მედია საშუალებას ეკრძალებოდა, უკრაინაში მიმდინარე ომს უწოდოს ომი. თავის გასამართლებლად რუსეთის საინფორმაციო საშუალებებმა მთელ მსოფლიოს აცნობეს, რუსეთი იცავს მშვიდობიან მოსახლეობას. „რუსეთი არა მხოლოდ იცავს მშვიდობიან მოსახლეობას უკრაინული შეტევისგან, არამედ დასავლეთის აგრესიასაც პასუხობს.“- აცხადებდა HTB -ს ჟურნალისტი [8]

რუსული პროპაგანდისტული მედია ცდილობდა საზოგადოება დაერწმუნებინა, რომ რუსეთი უკრაინაში სამშვიდობო მოსახლეობას არ ხოცავდა. ვრცელდებოდა ვიდეოები და ფოტოები, რომლებიც წარსული კონფლიქტების იყო. ზოგი მათგანი შექმნილი იყო დეზინფორმაციისა და პროპაგანდის გასავრცელებლად.

რაც შეეხება რუსულ დამოუკიდებელ მედიას და ჟურნალისტების ნაწილს, ცდილობდნენ, თავი გაემიჯნათ პროპაგანდისგან და კონფლიქტი დაეგმოთ. „ომი არასდროს ყოფილა კონფლიქტის გადაწყვეტის მეთოდი და მას გამართლება არ აქვს“ - აცხადებდნენ ისინი.[9]

ქართველებსა და უკრაინელებს თანაგრძნობას ბევრი რუსი პიროვნება უცხადებდა, ბევრს არ უნდოდა ომი მათ წინააღმდეგ. „არა ომს“, „სირცხვილი“ – ასე სკანდირებდნენ მოსკოვში შეკრებილი მოქალაქეები. BBC-ის ცნობით, მოსკოვში დაახლოებით 200 ადამიანი იყო შეკრებილი.[10]

ბევრი პუტინსაც კი აგინებდა. „ჰიტლერს კარგად ვიცნობდი, არ მცოდნია პუტინი“, „ჰიტლერის ხელმძღვანელობით ფაშიზმს არ უკადრებია ამდენი უბედურება საბჭოთა კავშირისათვის, რაც საქართველოს გაუკეთა რუსეთმა“ – წერდა გაზეთი „კვირის პალიტრა“. [11]

ეს ინფორმაცია საკმარისია იმისათვის, რომ საზოგადოებას ჩამოუყალიბდეს აზრი რუსულ პოლიტიკაზე, და კერძოდ პუტინზე, რომელიც ძალისმიერი გზებით ცდილობდა საქმის მოგვარებას. რუსების ქმედება მეორე მსოფლიო ომის დასაწყისში ნაცისტური გერმანიის მოქმედების ტოლფასი იყო.

პრესის ფურცლებზე იბეჭდებოდა პუბლიკაციები რუსების აგრესიის შესახებ. საინფორმაციო საშუალებები გვიჩვენებდნენ მოსახლეობის განწყობილებას, სროლისა

და აფეთქების ხმის ქვეშ დაჩოქილ მოსახლეობას, დაბომბილ ქალაქებს, დამწვარ კორპუსებს, დასახიჩრებულ სხეულებს, კიდურებმოწყვეტილ ადამიანებს, ყველა იმ საშინელ კადრებს, რომლებიც არაერთხელ გაჟღერებულა მედიაში.

თითოეული პუბლიკაცია ისე ხატოვნად აღვიღწერდა ამას, რომ ძალაუნებურად მტრისადმი ზიზღსა და სიძულვილს გვინერგავდა.

რუსული პროპაგანდისტული მედია არაობიექტურად და მიკერძოებულად აშუქებდა ფაქტებს. პროპაგანდა განუყრელი ნაწილი იყო საინფორმაციო საშუალებებისათვის. პროპაგანდის მიზანი იყო, მთავრობას გაემართლებინა საკუთარი თავი და მოეპოვებინა საზოგადოების მხარდაჭერა.

ლიტერატურა

1. <https://www.radiotavisupleba.ge/a/31766840.html>
2. გაზ. „ნიუ-იორკ ტაიმსი“, 2008 წლის 25 აგვისტო;
3. Vasilyeva, Nataliya (19 February 2022). „[Russians accuse Ukrainians of genocide as they pave way for potential invasion](#)“. The Telegraph.
4. <https://www.radiosvoboda.org/a/vtorzheniye-rossii-v-ukrainu-so-storony-azovskogo-morya/31629399.html>
5. <https://www.mediachecker.ge/ka/mediagaremo/tendenciebi/article/91187-rusethi-ukrainas-konflikti-propagandistuli-mediis-mikhedvith>
6. <https://okmagazine.ge/ok-ashton-kutcher-russia-media-lying-ukraine-war/>
7. გაზ. „ნიუ-იორკ ტაიმსი“, 2008 წლის 10 სექტემბერი;
8. <https://www.mediachecker.ge/ka/mediagaremo/tendenciebi/article/91187-rusethi-ukrainas-konflikti-propagandistuli-mediis-mikhedvith>
9. <https://www.mediachecker.ge/ka/mediagaremo/tendenciebi/article/91183-rusi-zhurnalistebis-natsili-gmobs-oms-ukrainasthan>
10. <https://publika.ge/ruset-ukrainis-omi-ganakhlebad/>
11. გაზ. „კვირის პალიტრა“, 2008 წლის 25-31 აგვისტო;